

II. Indledning.

1. Medens 25. samling naturligt var præget af jubilæumsåret og de manifestationer, der knyttede sig hertil, blev 26. samling på godt og mindre godt en tilbagevenden til hverdagen. Interessant nok var verdensoffentlighedens opmærksomhed imidlertid rettet imod organisationen i en grad som sjældent før.

Årsagen hertil var naturligvis, at denne samling behandlede spørgsmål, som var både spektakulære og politisk betydningsfulde: Folkerepublikkens overtagelse af Kinas plads, konflikten mellem Indien og Pakistan og udnævnelsen af en ny generalsekretær.

Udover selve genstandene for FN's diskussioner, valget mellem Folkerepublikken og Formosa, navnet på den nye generalsekretær, reetablering af fred på subkontinentet, måtte disse spørgsmål give anledning til overvejelser og kommentarer med hensyn til hvilken indflydelse, deres afgørelse ville få på magtspillet og magtbalancen i verden, på FN's rolle i fremtiden og på magtkonstellationen på det asiatiske kontinent. Endelig smittede den interesse, der omgærdede disse tre spørgsmål af på en række andre sager og skabte således i det hele en opmærksomhed om FN, som længe har måttet savnes.

At FN som sådan kunne notere en fornyet interesse hos verdensoffentligheden — omend på ingen måde udelukkende af gunstig karakter — tjente til at understrege, at organisationen — på trods af de karakteristika, som nu engang er indbygget i en verdensorganisation, der er skabt af og for suveræne stater — indgår som et uundværligt led i den diplomatiske proces, der udfolder sig imellem disse stater.

2. Som det vil erindres, skete der på 25. samling en så fundamental ændring i verdensorganisationens holdning til Kinas repræsentation, at man turde forudsige, at det nu måtte være et spørgsmål om kort tid inden Folkerepublikken ville indtage Kinas plads. Selvom resolutionsforslaget om gen-

oprettelse af Folkerepublikkens lovlige rettigheder i FN ikke blev vedtaget i 1970, opnåede det dog for første gang flere positive end negative stemmer.

I konsekvens af den i sommeren 1970 indledte kontakt imellem USA og Kina opgav USA, og dets i denne sag allierede, ved samlingens begyndelse den igennem mange år fastholdte politik, hvorefter Formosa havde eksklusiv repræsentationsret, og enhver ændring i Kinas repræsentationsforhold udkrævede $\frac{2}{3}$'s flertal.

I stedet anerkendte USA Folkerepublikkens ret til repræsentation i FN, herunder til at beklæde Kinas plads i sikkerhedsrådet, men holdt fast ved Formosas samtidige ret til repræsentation i verdensorganisationen. Hertil knyttet opstillede USA en teori om, at udelukkelse af Formosas repræsentanter var ensbetydende med udelukkelse af et medlemsland og således undergivet $\frac{2}{3}$'s kravet.

Denne nye politik blev forfulgt med en overordentlig energi og blev understøttet af mange stater. Store dele af medlemskabet stod derfor usikre overfor udfaldet, indtil det forelå.

Den amerikanske politik led imidlertid nederlag. De nordiske lande måtte naturligvis glæde sig over den kloge beslutning, der førte til optagelse af kontakt mellem to af verdens største og mest betydningsfulde stater, som alt for længe havde været uden forbindelser, men måtte desuagtet konsekvent afvise den nye amerikanske politik, som den udmøntedes i FN-sammenhængen. Vi måtte finde den både politisk uigennemførlig og juridisk fejlagtig.

Det var vor velbegrundede opfattelse, at Folkerepublikken ikke ville akceptere en løsning på spørgsmålet om Kinas repræsentation, som indebar, at den skulle sidde i FN sammen med Formosa, og den amerikanske resolution ville således ikke have ført til sit angivelige formål.

Fremdeles fastholdt vi, at der i FN kun var én plads for Kina, og at det, sagen der-